

נמר הביביזם עומד לנשוך את נתניהו

גייל טלשיר

20:27, 21 ביוני 2023

התראות במייל 

ביבי עומד לגלות את כוחם של הביביסטים שיופנה נגדו. בנימין נתניהו ששקד להכניס כל קול, קיצוני, לאומני וגזעני ככל שיהיה, לתוך הליכוד, קוצר סופה, ואולי גם את סופו. ביום חמישי נחל ראש הממשלה תבוסה בתוך הליכוד אחרי שלוין ורוטמן אילצו אותו לסגת מההצבעה לנציג אופוזיציה וקואליציה בוועדה לבחירת שופטים, גם הקו שבחר כמי שכפאו שד - הצבעה נגד שתי המועמדות - קרס. נתניהו זעם ואולם בהביטו ימינה ועוד יותר ימינה, ראה שנשאר בודד. המחנה שהיה המחנה הביביסטי נשלט בעוצמה בידי לוי-גוטליב-בוארון. המעטים שעוד ניתן להגדירם 'מתונים' פעלו, אחד אחד ובאין רואה - מאחורי הפרגוד - נגד הוראתו.

את מצעד הכניעה לבייס החל נתניהו עם הכרזת שובה של חקיקת ההפיכה המשטרית: "נתחיל השבוע את הצעדים המעשיים... בהתאם למנדט שקיבלנו". ביום ראשון תדון ועדת חוקה בצמצום עילת הסבירות והרחבת מנדט השחיתות. לכאורה הנרטיב של הפגנות הימין, "דורשים מראש הממשלה רפורמה עכשיו!", ניצח. ואולם כיצד קרה שעשרות בודדות של אנשים שהפגינו נגדו בקיסריה בחמישי, בהובלת ארגוני הימין הקיצוני, גברו על רצון המנהיג וההנחיה המפורשת שנתן לקואליציה?

התשובה היא שאי אפשר לרכב על הנמר הפופוליסטי. גם אם בראיונות באנגלית נתניהו חוזר ואומר שלא יתן לקיצוניים בממשלתו להכריע כי "הוא קובע", הוא לא. בפעם הקודמת זה קרה לו במתווה האו"ם, כשהכריז ברוב חשיבות על מתווה שיציל את ישראל מ"המסתננים" וחזר בו אחרי חמש שעות. עד היום מחצית מהפליטים והמהגרים שאמורים היו לצאת מישראל, עדיין כאן. הלחץ אז היה הלחץ ברשתות החברתיות: עמוד הפייסבוק של נתניהו נמלא בהודעות נזעמות וחריגות כלפי המנהיג. אולם הפעם, הקריסה היתה מתוך

סיעת הליכוד. תמיד מדגישים כמה קיצונים השותפים של נתניהו – החרדים, סמוטריץ ובן-גביר. אבל ההצבעה הכושלת מוכיחה שהקיצונים השתלטו עליו מבפנים.

בתוך הליכוד, שהיה תנועה מונוליתית נאמנה לנתניהו, יש לראשונה מחנות: הרפורמיסטים, המשיחיסטים ומנזר השתקנים – ה'מתונים'. כולם עובדים נגד נתניהו. ולמי לא נשאר מחנה? לנתניהו עצמו, ראש ממשלת ההפיכה. צחוק הגורל הוא שנתניהו בעצמו, בסיוע בנו, הוא שהביא את הקיצוניים לליכוד. דיסטל-אטבריאן ומיליביצקי, גוטליב וסעדה, ביסמוט וואטורי נכנסו רק בבחירות האחרונות. הם מצטרפים לשרי ההפיכה המשטרית: מיקי "אם לוי"ן יתפטר תהיה התפטרות המונית" זוהר, אוחנה, קרעי ואחרים.

הקבוצה הפחות מדוברת – הפועלת ביתר שאת לקידום ההפיכה – היא ה"ח"כים המשיחיסטים. כך למשל, פורום דרוו, קבוצה של נאמני הר הבית וגלגול של "זהות יהודית" של פייגלין, בהובלת ה"ח"כים קלנר, הלוי ואילוז – ארגן 850 מתפקדים לכינוס מרכז הליכוד בנושא ה"רפורמה המשפטית" כדי לחשק את נתניהו. מצטרפים אליהם החרד"לים קרעי ובוארון, ממארגני הפגנת המיליון. חזון מדינת ההלכה מניע אותם לקדם את ההפיכה המשפטית מתוך הליכוד. בוארון למשל, מתגאה במפעל שלו ההחזרה בתשובה לילדים עניים ומסורתיים בפריפריה. הוא גם זה שהגיש השבוע את האחרונה מבין 193 הצעות חוק ההפיכה המשטרית שהעבירה עד כה ממשלת נתניהו: תיקון חוק היועמ"שים. בוארון הדגיש ש"לא הייתי מגיש את החוק בלי שהדברים יהיו מתואמים עם מנהיגי המחנה הלאומי ומנהיגי הליכוד". מנהיגים. ברבים. כלומר, לוי ונתניהו.

193 הצעות החוק של הממשלה הנוכחית, שאספנו בפורום מדעני המדינה, מצביעים על הפיכה משטרית ולא רק משפטית ומכסים את חמש הקטגוריות של הפרוטוקול ההונגרי. מה שעשה אורבן בעשור מבקש נתניהו לעשות בשנה: כך, 72 הצעות חוק לביטול עצמאות מערכת המשפט ובהם הצעה לבחירת שופטים על-ידי הכנסת, מינוי נשיא העליון על-ידי הכנסת, ביטול הצורך ברוב מיוחד למינוי שופטים עליונים, מינוי פוליטי של יועמ"שים, פיצול היועמ"ש ומינוי תובע כללי כמינוי פוליטי. תחת פגיעה בזכויות אדם ואזרח יש 48 חוקים, ובהם מאסר למי שמניף דגל פלסטין, חסינות לכוחות הביטחון ותיקוף חוקים רגילים למרות שתירתם את חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. בקטגוריית שינוי חוקי הבחירות –

15 חוקים ובהם החוק לביטול יכולת בג"צ לערער על החלטות ועדת הבחירות של הכנסת. אם יעבור, יש סיכוי גבוה שהרשימות הערביות יפסלו ולא יהיה ייצוג במדינת ישראל לאזרחים הערבים.

בסעיפי הפגיעה בשידור הציבורי יש הצעות חוק להפריט את גל"צ ואת התאגיד – כלומר למכור לבעלי הון המקורבים לראש הממשלה את השידור הציבורי, לפי המודל הפולני. ישנן גם 41 הצעות חוק לפגיעה בחופש הביטוי, באקדמיה וכפייה דתית ובהן ביטול סעיף הנכד בחוק השבות, חוק החמץ וחובת החזרת סעיף אב ואם לטפסים ממשלתיים. שני שלישי מ-193 ההצעות הוגשו על-ידי הרפורמיסטים והמשיחיסטים. שמונה בלבד על ידי ביביסטים – ח"כים שילכו עם נתניהו גם נגד ה"רפורמה" המשפטית וחמש בלבד על-ידי הח"כים המתונים.

המסקנה היא שנתניהו שבוי בידי הקיצונים אותם הכניס בעצמו לתוך מפלגתו, ממשלתו והקואליציה שלו. המחנה המוביל – המחנה המשיחיסטי-רפורמיסטי בראשות לוי, הוא האחראי להובלת החקיקה האנטי-דמוקרטית והוא שמכניע ראש ממשלה שכבר לא מושל במפלגתו שלו. הביביסטים עובדים בגלוי נגד נתניהו. גם אם בליץ החקיקה דרך ועדת החוקה של הכנסת יבלם בכוח המאבק, ההפיכה המשטרית לא עוצרת לרגע: הקואליציה מנצלת את העובדה שהצעות חוק פרטיות אינן עוברות דרך הייעוץ המשפטי של הוועדה או המשרד הממשלתי, ומגישה הצעות קיצוניות, הרחק מעין הציבור המתקשה לעקוב אחריהן. גם אם כל אחת מהן בנפרד אינה מגלמת את קץ הדמוקרטיה, ביחד הן מהוות שינוי משטרי אנטי-ליברלי ואנטי-דמוקרטי מובהק.

מפלגת השלטון, הקואליציה והמדינה שביות בידי קיצונים שאינם מייצגים גם את רוב הימין. ההצבעה האחראית של מי שכונה על-ידי הרפורמיסטים "בוגדים" ו"קניי המורדים שבליכוד" נגד נתניהו, כשיכלו להרשות לעצמם בחסות ההצבעה האנונימית לבחור בח"כ קארין אלהרר לוועדה לבחירת שופטים, מראה שכל מי שמתנגד לממשלת ההפיכה ומדינת הלכה, כל מי שרוצה מדינה יהודית ודמוקרטית, חייב לחבור לכוחות הליברלים ולכוחות המאבק בהפיכה המשטרית, לבודד את ממשלת הקיצוניים ולהביא לקריסתה לתוך עצמה.

הכותבת היא חוקרת בחוג למדע המדינה באוניברסיטה העברית